

9.2.14. Kuvataide

Kuvataidetta käytetään kokonaisnäkemyksellisen opetuksen välineenä. Oppilasta ohjataan ikätasoiseen toimintaan ja tuetaan vuorovaikutuksen kehitystä kuvataiteen elämyksellisin keinoin. Kuvallisen tuottamisen lähtökohtana ovat havainnot, mielikuvat, kokemukset ja elämykset. Aiheet valitaan ajankohtaisiin teemoihin sopiviksi.

Vuosiluokkien 1-2 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- oppii noudattamaan ohjeita ja harjaantuu pitkäjännitteiseen työskentelyyn
- saa onnistumisen kokemuksia, joiden kautta oppilaiden itsetunto vahvistuu ja eheytyy
- havainnoi ympäristön estetiikkaa ja oppii tarkastelemaan rakennettua ja luonnon ympäristöä
- oppii muuntamaan mielikuvia kuvalliseen muotoon
- oppii luovia ongelmanratkaisutaitoja
- oppii kuvallisen tuottamisen peruskäsitteet: väri, viiva, muoto, valo ja varjo, tila ja liike
- tutustuu erilaisiin materiaaleihin, työvälineisiin ja tekniikoihin
- näkee sommittelun merkityksen kuvan tuottamisessa
- harjaantuu perustaidoissa: leikkaus, liimaus, repiminen
- harjoittelee havaintojen tekoa ja mielikuvien prosessointia
- oppii tekemään valintoja
- tutustuu arkipäivän arkkitehtuuriin
- saa kokemuksia tilan hahmottamisesta ja harjaantuu avaruudellisessa hahmottamisessa

Vuosiluokkien 1-2 yhteiset sisällöt

Kuvan tuottaminen

- piirtäminen
- maalaaminen

Muovailu ja rakentelu

- erilaisiin materiaaleihin tutustuminen kuten savi ja kipsi
- kolmiulotteinen hahmottaminen
- rakennetun ympäristön tutkiminen

Askartelu

- juhlapyhiin liittyvät aiheet : pääsiäinen, jouluku, vappu.
- erilaisiin materiaaleihin tutustuminen.

Kuvaviestintä ja taiteen tuntemus

- sarjakuvat
- tutustuminen tunnettuihin taiteilijoihin
- median kuvaviestinnän kriittinen tarkastelu: pelit, televisio

Arkkitehtuuri

- ikätasoisien ympäristön havainnointi

Työtavat

- opettajan mallin mukaan työskentely
- prosessityöskentely kokeilemalla

- arviointikeskustelu
- itsenäinen työskentely
- ryhmätyöt
- tutustumiskäynnit

Arviointi

Oppilas saa todistukseen merkinnän kuvaamataitoon osallistumisesta. Todistuksessa on mahdollista arvioida kuvaamataitoa myös sanallisesti.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota

- osallistumiseen
- töiden loppuun saattamiseen
- ohjeiden noudattamiseen
- välineiden asianmukaiseen käyttöön
- oman ja muiden kuvallisen ilmaisun arvostamiseen

Vuosiluokkien 3- 4 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- oppii noudattamaan ohjeita ja harjaantuu pitkäjänteiseen työskentelyyn
- saa onnistumisen kokemuksia, joiden kautta itsetunto vahvistuu ja eheytyy
- iloitsee tuotoksistaan
- tekee havainnoita ympäristöstään ja havainnoimaan sen estetiikkaa
- aloittaa ja loppuunsaattaa työn
- muuntaa mielikuviaan kuvalliseen muotoon
- kehittää luovia ongelmanratkaisutaitoja
- tunnistaa erilaisia materiaaleja
- havainnoi kulttuurien välisyyttä ja oman kulttuurin ominaispiirteitä
- oppii tarkastelemaan eri medioiden merkitystä ja käyttämään eri kuvaviestinnän välineitä
- oppii tarkastelemaan omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustelemaan niistä kuvataiteen termejä käyttäen
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja ryhmässä

3. luokan keskeiset tavoitteet

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Oppilas

- harjoittelee luovaa ilmaisua
- harjoittelee tarkkaa havainnointia
- harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä
- tutustuu erilaisiin kuvan tekemisen tekniikoihin
- oppii huolehtimaan työvälineistä ja -tilasta

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas

- tutustuu taiteeseen ja eri taiteilijoihin taidekuvien avulla ja niiden pohjalta tuotoksia tehden
- tutustuu eri kulttuureihin taiteen keinoin

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas

- oppii tarkastelemaan rakennettua ja luonnon ympäristöä koulun lähialueella

- harjaantuu tarkastelemaan ympäristöä esteettisestä näkökulmasta
- oppii ilmaisemaan näkemänsä kuvallisin keinoin

Kuvanviestintä ja mediakasvatus

Oppilas

- oppii tarkastelemaan medioiden viestintää omassa elämässään
- oppii ymmärtämään kuvitteellisen ja todellisen maailma eroja
- tutustuu tarinan kertomiseen kuvallisin keinoin

3.luokan keskeiset sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

- maalaaminen, piirtäminen, muovailu, rakentelu
- piste, viiva, tila, väri, muoto, valo, varjo
- työvälineiden ja työskentelytilojen siisteydestä huolehtiminen
- kuvien tarkastelu ja kuvataiteen käsitteiden harjoittelu

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

- eri kulttuurien taidekuvien tarkastelu, niistä keskustelu ja aihepiirin työstäminen kuvailmaisun keinoin
- museo- ja taidenäyttelyissä vierailut

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

- kolmiulotteinen rakentelu
- materiaalien ja esineiden tarkastelu
- lähiympäristön tarkastelu työskentelyn lähtökohtana

Kuvanviestintä ja mediakasvatus

- kuvallinen viestintä televisiossa ja lehdissä
- tekstin ja kuvan yhdistäminen
- lasten elokuvat

Työtavat

- ohjattu, itsenäinen ja ryhmätyöskentely
- toiminnalliset työtavat
- ongelmanratkaisu
- kuvallinen ja sanallinen ilmaisu
- kuvataiteen projektit
- eri oppiaineiden yhteiset projektit
- retket ja tutustumiskäynnit

Arviointi

Arvioinnin pohjana käytetään oppilaan hyvän osaamisen kuvausta kolmannen luokan jälkeen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota

- osallistumiseen
- tuottamiseen ja työnjälkeen
- työn aloittamiseen ja loppuun saattamiseen
- välineiden käyttöön
- ilmaisutaitoon
- työskentelyyn
- itsearviointiin

4.luokan keskeiset tavoitteet

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu

Oppilas

- ilmaisee ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan kuvallisin keinoin
- käyttää eri kuvan tekemisen tekniikoita
- kehittyy työnsä suunnittelussa, viimeistelyssä ja harjaantuu pitkäjänteisessä työskentelyssä

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas

- harjaantuu tarkastelemaan tunnettuja taidekuvia ja käyttää niitä omien töidensä pohjana
- työstää eri kulttuuriperinteistä nousevia aiheita
- tutustuu taiteilijan, suunnittelijan tai taidekäsityöläisen työhön

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas

- harjaantuu rakennetun ja luonnon ympäristön tarkastelussa lähialueella
- tarkastelee ympäristöä esteettisestä näkökulmasta ja ilmaisee ajatuksiansa kuvailmaisun keinoin
- harjoittelee kierrätysmateriaalien käyttöä töissään
- tutustuu esineiden muotoiluun ja suunnitteluun

Kuvanviestintä ja mediakasvatus

Oppilas

- harjaantuu mediakuvien viestien tarkastelussa
- tutustuu kuvantekemisen tekniseen välineistöön
- tutustuu kuvan ja tekstin yhdistämiseen tietokoneella

4.luokan keskeiset sisällöt

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu

- maalaaminen, piirtäminen, muovailu, rakentelu ja grafiikka
- kuvasommittelun perusteet: piste, viiva, tila, väri, muoto, valo, varjo, rytmi, liike, tasapaino, jännite
- työvälineiden ja työskentelytilojen siisteydestä huolehtiminen
- kuvien tarkastelua ja kuvataiteen käsitteiden harjoittelua

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

- eri kulttuurien taidekuvien tarkastelu, niistä keskustelu ja aihepiiriin työstäminen kuvailmaisun keinoin
- museo- ja taidenäyttelyissä vierailut
- taitelijavierailu

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

- kolmiulotteinen rakentelu
- materiaalien ja esineiden tarkastelu sekä kierrätysmateriaalien käyttö työskentelyssä
- ympäristön tarkastelu työskentelyn lähtökohtana

Kuvanviestintä ja mediakasvatus

- kuvallinen viestintä televisiossa ja lehdissä
- tekstin ja kuvan yhdistäminen
- lasten elokuvat
- digitaalisen kameran käytön harjoittelu
- kuvakerronnan alkeisiin tutustuminen

Työtavat

- ohjattu, itsenäinen ja ryhmätyöskentely
- toiminnalliset työtavat
- ongelmanratkaisu
- kuvallinen ja sanallinen ilmaisu
- kuvataiteen projektit
- eri oppiaineiden yhteiset projektit
- retket ja tutustumiskäynnit

Arviointi

Arvioinnin pohjana käytetään oppilaan hyvän osaamisen kuvausta neljännen luokan jälkeen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota:

- osallistumiseen
- tuottamiseen ja työnjälkeen
- työn aloittamiseen ja loppuun saattamiseen
- välineiden käyttöön
- ilmaisutaitoon
- työskentelyyn
- itsearviointiin

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- *osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvilleen sekä muuntaa havaintojaan kuviksi*
- *osaa sommittelun perusteita kuvan tekemisessä ja tilan rakentamisessa sekä ymmärtää materiaalin ominaisuuksia*
- *osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään sekä käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna*
- *osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista*
- *osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itsearvioinnissaan*
- *osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä perustella omia taidemielityksiään ja käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä*
- *tietää, mitä taiteilijat tekevät, tuntee joidenkin suomalaisten taiteilijoiden teoksia ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien visuaalista ilmaisua*
- *osaa toimia museossa ja taidenäyttelyssä sekä taiteen parissa eri yhteyksissä*
- *osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa*
- *tunnistaa ja arvioida esteettisiä ja eettisiä arvoja omassa lähiympäristössä ja koulussa*
- *tietää, mitä arkkitehdit ja muotoilijat tekevät, ja tuntee joitakin arkkitehtien ja muotoilijoiden töitä*
- *osaa arvioida omaa median käyttöään, tehdä omia valintoja ja perustella näkökantojaan*
- *osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja*
- *osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä*
- *osaa työskennellä yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.*

Vuosiluokkien 5 – 9 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- saa onnistumisen kokemuksia, joiden kautta itsetunto vahvistuu ja eheytyy
- nauttii omien ajatustensa, mielikuviansa ja tunteidensa ilmaisusta kuvallisesti
- ymmärtää taiteen tapoja käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä
- tekee havaintoja ympäristöstään ja havainnoimaan sen estetiikkaa
- oppii muuntamaan mielikuvia kuvalliseen muotoon
- oppii suunnittelemaan ja viimeistelemään työnsä ja työskentelee pitkäjänteisesti
- oppii huolehtimaan työvälineiden ja työskentelytilojen siisteydestä
- kehittää luovia ongelmanratkaisutaitoja
- oppii kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeisiä ilmaisutapoja, tekniikoita ja työvälineitä ja oppii käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan
- tunnistaa ja oppii käyttämään erilaisia materiaaleja töissään
- harjaantuu kulttuurien välisyyden ja oman kulttuurin ominaispiirteiden tarkastelussa
- tarkastelee eri medioiden merkitystä ja käyttää eri kuvaviestinnän välineitä
- tutkii omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustelee niistä kuvataiteen termejä käyttäen
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja ryhmässä

5.luokan keskeiset tavoitteet

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu

Oppilas

- oppii käyttämään erilaisia välineitä, materiaaleja ja tekniikoita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti
- oppii ilmaisemaan ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan kuvallisin keinoin ja osaa arvioida niiden käyttöä
- harjaantuu kuvan tekemisen tekniikoissa
- käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä keskustelussa ja arvioinnissa

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas

- syventää taitojaan taidekuvien tarkastelussa ja arvioinnissa sekä käyttää niitä omien töidensä pohjana
- oppii arvostamaan oman kulttuurinsa ja taiteen ominaispiirteitä

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas

- oppii havainnoimaan taidetta ympäristössään
- pohtii omia mahdollisuuksiaan vaikuttaa lähiympäristönsä estetiikkaan
- harjoittelee erilaisten rakennustyylien tarkastelua ympäristössään
- oppii käyttämään kierrätysmateriaaleja töissään
- harjaantuu esineiden muotoilussa ja suunnittelussa pienoismallien avulla

Kuvanviestintä ja mediakasvatus

Oppilas

- harjaantuu mediakuvien viestien tarkastelussa
- tutustuu kuvan tekemisen teknisiin välineisiin
- yhdistää kuvia ja tekstiä tietokoneella
- tutustuu erilaisiin merkkeihin ja symboleihin

5.luokan keskeiset sisällöt

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu

- keramiikka, maalaaminen, piirtäminen, muovailu, rakentelu, kuvanveisto ja grafiikka
- kuvasommittelun perusteet: piste, viiva, tila, väri, muoto, valo, varjo, rytmi, liike, tasapaino, jännite
- kuvataiteen käsitteiden käyttö taidekuvien ja tuotosten tarkastelussa

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

- eri kulttuurien taidekuvien tarkastelu, niistä keskustelu ja aihepiirin työstäminen kuvailmaisun keinoin
- museo- ja taidenäyttelyissä vierailut
- taiteilijavierailu

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

- materiaalien ja esineiden tarkastelu sekä kierrätysmateriaalien käyttö työskentelyssä
- ympäristön tarkastelu taiteellisen työskentelyn lähtökohtana
- erilaisten rakennustyylien tarkastelu
- pienoismallien suunnittelu, kolmiulotteinen rakentelu ja muotoilu

Kuvanviestintä ja mediakasvatus

- kuvallinen viestintä televisiossa ja lehdissä
- tekstin ja kuvan yhdistäminen
- lasten elokuvat
- digitaalisen kameran käytön harjoittelu
- merkkien ja symbolien käyttö ja tarkastelu
- kuvakerronnan käsitteisiin tutustuminen

Työtavat

- ohjattu, itsenäinen ja ryhmätyöskentely
- toiminnalliset työtavat
- ongelmanratkaisu
- kuvallinen ja sanallinen ilmaisu
- kuvataiteen projektit
- eri oppiaineiden yhteiset projektit
- retket ja tutustumiskäynnit

Arviointi

Arvioinnin pohjana käytetään oppilaan päättöarvioinnin kriteereitä. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota

- osallistumiseen ja työskentelyyn
- tuottamiseen ja työnjälkeen
- työn aloittamiseen ja loppuun saattamiseen
- välineiden ja opetettujen tekniikoiden käyttöön
- ilmaisutaitoon
- itsearviointiin ja työskentelyprosessin arviointiin

6. LUOKAN KUNTAKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA KUVATAIDE

6.luokan keskeiset tavoitteet

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

- oppilas osaa itsenäisesti valita sopivimmat välineet, materiaalit ja tekniikat työhönsä sekä käyttää niitä monipuolisesti
- oppilas käyttää kokemuksiaan, mielikuvitustaan, tunteitaan ja aistejaan apuna työprosessissa ja osaa arvioida ja arvostaa niiden käyttöä
- syvennetään kuvataiteen käsitteitä ja menetelmiä kuten värioppi, sommittelu, grafiikka ja perspektiivi sekä harjoitellaan kuvan rakentamisen keinoja
- Luottamus omiin taitoihin ja kykyyn löytää itselle sopiva kuvailmaisun tapa ja tekniikka

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas

- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan taidetta esteettisestä sekä eettisestä näkökulmasta.
- osaa ilmaista perustellen mielipiteensä erilaisista kuvista.
- osaa käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä keskustelussa ja arvioinnissa.
- tutustuu joihinkin (Euroopan/maailman) taiteen merkkiteoksiin

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas

- osaa tarkastella ja arvioida luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta ottaen huomioon esteettiset, eettiset ja ekologiset näkökulmat.
- pohtii omia mahdollisuuksiaan vaikuttaa elinympäristöönsä
- tuntee ja tunnistaa joitakin tärkeitä rakennuksia Helsingin keskustasta ja kykenee löytämään niistä tietyn aikakauden tai tyylin erityispiirteitä
- oppii hahmottamaan kestävän kehityksen suunnittelun lähtökohtana sekä tutustuu esineisiin, jotka kehitys on tehnyt tarpeettomiksi tai tarpeellisiksi
- tutustuu tuotteen elin- ja kehityskaareen
- osaa esittää muotoiluun ja arkkitehtuuriin liittyvät ideoitaan pienoismallin avulla

Arkkitehtuuri

Kuvaviestintä ja mediakasvatus

Oppilas

- oppii käyttämään ohjatusti eri kuvaviestinnän välineitä
- tutustuu kuvaviestinnän tapoihin kuvata eri ilmiöitä ja oppii tarkastelemaan niitä kriittisesti
- tutustuu symbolien ja merkkien merkitykseen

6.luokan keskeisiä sisältöjä

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

- Itsenäisemmän työskentelyn harjoittelu, tehtävät joissa pohditaan tekniikan, työn koon ja ilmaisutavan suhdetta työn ideaan
- Tehtäviä, joissa käytetään kuvataiteen tyylejä ja kuvasymboliikkaa
- Mahdollisuus työskennellä monipuolisesti eri välineitä, materiaaleja ja tekniikoita käyttäen
- Erilaiset lähtökohdat kuvallisessa ilmaisussa; tunteet, eri aistihavainnot, mielikuvat, muistikuvat, elämykset ja kokemukset

- yhden pakopisteen kuva sekä väri ja ilmaperspektiivi havaintoon liittyen tilaa kuvattaessa kaksiulotteisella pinnalla

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

- Taidekuvien tarkastelun kohteena ja työskentelyn lähtökohtana ovat keskeisimmät tyyliuunnat, (esim. renessanssi) ja aihealueet kuten muotokuva, maisema ja asetelma
- eri aikakausien taideteosten symboliikkaan tutustuminen
- kuvataiteen käsitteiden käytön harjoittelua keskustelussa ja arvioinnissa.
- tutustutaan johonkin Helsingissä näytteillä olevaan ajankohtaiseen näyttelyyn mahdollisuuksien mukaan

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Ympäristöestetiikka

- keskustelua ja ympäristösuunnitelmien tekoa tuttuun lähiympäristöön (esim. voiko tehdasalue olla kaunis, mihin ei saisi rakentaa, kuinka luontoa säästetään, viihtyisän asuinympäristön ehdot)

Arkkitehtuuri

- Helsingin keskustan tärkeimpien rakennusten arkkitehtuurin tutkiminen, esim. Empire

Muotoilu

- tarpeiden, materiaalien ja muodin vaikutus esinesuunnitteluun, käsitteet elin- ja kehityskaari
- esineiden ja laitteiden tarkastelu kestävästä kehityksen näkökulmasta
- esim. energian kulutusta vähentäviä tai vaihtoehtoenergialla toimivien laitteiden ideointia
- monipuoliset ongelmaratkaisutehtävät, joissa idea esitetään luonnoksina, pienoismallina ja idean kirjallisina perusteluina

Kuvaviestintä ja mediakasvatus

Oppilas

- omien tarinoiden teko ja niiden kuvaaminen digi- tai videokameralla
- mainonnan kriittinen tarkastelu (symbolit, tuotemerkit)
- erilaisten kuvien luokittelua, esim. valokuvan eri käyttötarkoitukset

Työtavat

- ohjattu, itsenäinen ja ryhmätyöskentely
- toiminnalliset työtavat
- ongelmanratkaisu
- kuvallinen ja sanallinen ilmaisu
- kuvataiteen projektit
- eri oppiaineiden yhteiset projektit
- retket ja tutustumiskäynnit

Arviointi

Arvioinnin pohjana käytetään oppilaan päättöarvioinnin kriteereitä.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota

- osallistumiseen ja työskentelyyn
- tuottamiseen ja työnjälkeen

- työn aloittamiseen ja loppuun saattamiseen
- välineiden ja opettajien tekniikoiden käyttöön
- ilmaisutaitoon
- itsearviointiin ja työskentelyprosessin arviointiin